

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 86.

ANULU XXIII.

Sabiuu 30 Octomvre (11 Nov.) 1875.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditorii soției, pe afara la s. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu prenumeratiunii pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. 60. Pentru o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia ora cu 7 cr. și rulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Serbi'a dela 1858 până la 1875.

„In momentul, cându atentiunea pressei europene este indreptata intr-unu gradu asiá mare asupr'a afaceriloru din Turci'a, dice „Unsere Zeit“, si cându evenimentele sangerose la frontariile sudostice ale monarchiei Austro-unguresci impingu in prosceniu temut'a cestiune orientale, este bine a cunoște, celu putienu, in schitiile sele principali, istori'a cea mai noua a acestui statu june, pre care multi l'aru numi piemontulu peninsulei balcanice.“

Din acela-si motivu, din carele se ocupa fôia citata cu schitierea istoriei Serbiei, dara si pentru cá sa véda si cetitorii nostri ce cugeta barbatii politici despre ténutulu, in care au inceputu de mai multe luni incóce a se desvoltá evenimentte mari, a câroru sfersitu inca nu se póte sci cum va fi, facemu si noi unu estrasu din lungulu articulu, aflándulu destulu de instructivulu din diverse puncte de vedere.

„Déca are Europ'a unu interesu generalu, continua U. Z., pentru desvoltarea lucruriloru in orientulu europeanu, Germani'a are unu interesu speciale de a urmari cu atentiune lucrurile orientali. Dela prefacerea cea mare a referintieloru politice in Germani'a incóce, s'a ivitu pre lãnga unitatea poporului germanu si convictiunea despre puterea si marimea lui. Poporulu germanu simte, ca tocm'a in orientulu Europei are o missiune mare de cultura. Nu este indoiala ca Germani'a in apusulu Europei putienu are ce se caute, si ca ea este avisata mai cu séma la orientulu Europei. Istori'a mai noua a staturiloru europene nu ne ofera nici unu esemplu din care sa vedemu, ca unu statu precum este Germani'a, unu poporu cu o cultura asiá inalta cum este cea germana, aru remanea bucuros tiermuru in sine, fára a face vre-omiscare, prin carea sa face a fi simtita marimea si cultur'a sea in afara. Si de óre-ce o astfelu de stare aru fi de totu nenaturale, nu este indoiala, ca Germani'a trebuie sa caute si sa afle o modalitate de a face sa fia activitatea ei simtita in afara, pentruca acést'a este o trebuintia a culturile sele. Desvoltarea activitatii sele inse nu se póte de câtu in orientulu Europei.

„Noi, cari cunoșcemu referintiele (orientale) din intuitiune propria, si a câroru viétia este încátu-va întretiesuta cu viétia populatiuniloru orientali, nu ne putemu indoi, ca cultur'a germana se afla in stadiulu de a-si deschide acolo unu viitoriu puternicu. Sa nu créda cine-va ca noi plédãmu pentru cuceriri germane in orientulu europeanu. Dupa parerea nóstra, chiamarea Germaniei nu póte fi de a cucerí materialmente orientulu europeanu, si nici de a-lu germanisá. Missiunea istorica a Germaniei in orientu ni se pare a fi mai multu de a recastigá orientulu europeanu pentru moralitatea européna si de a abate prin mediulu vietiei natiunale a poporatiuniloru singuratece torentulu culturile germane intrensele. Acést'a este o opera mai putienu sangerosa cá lupt'a contr'a Franciei, dara cu atât'a de mai mare insemnătate pentru Germani'a. Preparativele spre acestu sfersitu le-a facutu Austri'a. In orientulu europeanu. Germani'a nu are lipsa de lupte sangerose spre a face cuceriri.

Torentulu culturile germane face insusi cuceririle.

„La nici un'a din poporatiunile orientali nu este asiá de evidenta impregiurarea acést'a precum este la serbi. Prin ce inse nu voimu sa dicemu ca cultur'a germana a petrunsu de jáa pe poporulu serbescu. In provinciile serbesci ale Turciei suntu lucrurile in privinti'a acést'a inca fórté departe de tienta. Dara la partea aceea a serbiloru, cari suntu asiá dicendu purtatorii culturile serbismului intregu, la serbi austriaci, a aflu sciinti'a germana si cultur'a germana unu terenu fórté fructiferu, si de aci se revarsa radiile moralitatii si ale culturile departe in ténuturile Turciei, pána unde se aude limb'a serbesca. Radiile aceste, de-si rari, suntu reflexulu acelei irezistibile, culturi germane care 'si deschide singura drumulu spre orientu.

„Momentulu acést'a singuru aru fi de ajunsu, de a sterni in Germani'a unu interesu mai viu pentru desvoltarea poporului serbescu. Mai vine insa si pusetiunea principatulu Serbiei in fati'a cestiunei orientali, carea este apta de a atrage tóta atentiunea pressei germane asupr'a-i

„Nu mai e indoiala, ca la Dunarea de josu de mai multi ani se pregatescu lucruri momentuose si ca numai intielegerea celoru trei puteri orientale potú cu mare greutate sustiené acolo status quo. Tempu indelungatu inse nici intielegerea celoru trei puteri nu va impededá cursulu naturalu alu lucruriloru. Eruptiunile cele multe, ce se repetiescu mai pre fia-care anu in provinciile sudslavice ale Turciei, dovedescu din destulu, ca acolo lucrurile suntu asiá de mature, încátu o resturnare este invederata in celu mai de aprópe viitoriu. Dara tocm'a pentru acést'a ni se pare nóue ca problem'a Germaniei este de a lucrá midilocindu intre Austri'a si Russi'a, pentrucá deslegarea cestiunei celei mari orientale sa se face in interesulu culturile si a civilisatiunei. Este unu interesu specificu pentru Germani'a de a spriginí elementele de cultura la formarea cea noua de staturi in orientu, de óre-ce torentulu culturile germane are sa petrunsa mai întâiu teritoriile aceste.

„Aruncându o privire asupr'a terenulu celui estinsu alu cestiunei orientali, vedemu ca dintre tóte partile cari compunu cea cestiune complicata, se va deslegá mai întâiu cestiunea serbesca si numai mai tardiu cea bulgara si greco-albanese. Astadi póte dice omulu ca tóta cestiunea orientale, in câtu privesce partea européna, se concentreza in cestiunea serbesca.

„Cestiunea serbesca inse este nisuinti'a poporului serbescu spre reunirea tuturoru provinciiloru serbesci, cari au facutu odinióra parte din imperati'a serbesca, cu eschidrea acelor'a, cari fura cucerite de imperati'a serbesca pre unu tempu mai scurtu, precum fura provinciile bulgare si grecesce. Tierile serbesci, asiá dara, cari astépta reunirea loru, suntu principatulu Serbiei, Bosni'a, Erzegovin'a, Serbi'a vechia si Muntenegru.

„Dintre tóte tierile aceste numai Muntenegru si Serbi'a se bucura de óre care independintia, in densele este si pusa tóta speranti'a tuturoru serbiloru. Muntenegru este ramasiti'a cea adeverata a imperatiei serbesci de odinióra. Dupa batai'a de pre câmpulu

mierlei (1389) si dupa caderea imperatiei serbesci au fugitu mai multe némuri serbesci la Muntenegru si au inceputu lupt'a eterna cu turcii. De aceea si dice unu cântecu serbescu despre Muntenegru: ca libertatea serbesca a fugitu a munte. Muntenegru inse, cu tóte ca mai de cincii sute de ani se lupta neincestatu cu turcii si asiá au sciutu se pastreze celu din urma restu alu libertatii serbesci, este pré micu spre a realisá, „ide'a natiunale“, unirea tuturoru tieriloru serbesci. Muntenegru cu cei 130,000 locuitori ai sei si cu cei 20,000 de ostasi in casulu celu mai bunu, nu este in stare de a intrá in lupta cu Turci'a pentru eliberarea tuturoru tieriloru serbesci.

„Cu totulu altfelu sta lucrulu cu Serbi'a, care are o armata bine disciplinata si bine prevediuta cu arme, carea cu militiile suie la 150,000. Intrandu Serbi'a in actiune, campulu de resbelu aru luá dimensiuni, cari s'aru estinde dela Dunare pána la marea adriatica. Pentru róla acést'a momentosa, care e in stare sa o jóce Serbi'a, se indrépta si interesulu celu mai mare in cestiunea orientale asupr'a acestei tieri, pentru-ca este sciutu, ca déca vine odata cestiunea orientale in cursu prin Serbi'a, celu putienu in câtu o privesce pre acést'a din urma, deslegarea nu se va mai poté impedecá.

„Si fiindu ca se pare a fi impartita tocm'a Serbiei o rola asiá insemnata in afacerile orientali, ni vine sa credemu, ca referinti'a singurateciloru puteri, cu de osebite a Russiei si Austriei, fatia cu Serbi'a, póte sa servesca de barometru pentru perspectiv'a cestiunei orientali intregi.

„In privinti'a acést'a istori'a mai noua si cea mai noua a Serbiei e fórté instructiva. Din trens'a castiga omulu o icóna sincera a constelatiunei singurateciloru puteri in cestiunea orientale, de alta parte se vede succesiv'a, dara totu odata si victorios'a delaturare a tuturoru obstaculiloru opusi nesuintieloru serbesci, asiá încátu din istori'a cea mai noua a Serbiei resulta mai cá siguru conclusiunea la formatiunea lucruriloru in sudostulu europénu. (Va urmá)

Escelenti'a Sea Présantitulu Archieppu si Metropolitu Mironu Romanulu a parasitu Sabiulu plecandu Dumineca cu trenulu de sér'a la Bud'a-Pest'a, insocitu de Présanti'a Sea P. Eppu alu Aradului Ioanu Metianu. Calatori'a acést'a, pre câtu ne amu informatu, o face Escel. Sea in caus'a fundatiunei lui Gojdu.

Consistoriulu metropolitanu si a terminatu Sambata lucrurile sele. Doue dile a fostu siedintie plenarie, in cea din urma in singuratecile senate.

Articululu ce amu publicatu eri dice „Press'a“ din „Jurnalulu oficialu“ alu Russiei a fostu reproducu si comentatu de mai multe organe européne cu multu interesu si atentiune. Candu organulu oficialu alu unui imperiu putinte ca Russi'a vorbesce in o cestiune palpitanta cá aceea a Turciei si a crestiniloru slavi de acolo, ori cine intielege cáta atentiune merita fie-ce cuventu din acelu organu. Organulu oficiosu din Rom'a „l'Italie“

véde in articolulu oficialulu din St. Petersburg o noua proba despre decisiunea Russiei si aliateloru séle dela Nord de a conservá pacea generale, a mentiené statu quo politicu din Turci'a si a dá cursulu moralu Portii otomane spre a poté realisá îmbunatatirile promise, in interesulu seu propriu si alu pácii. „l'Italie“ numesce acelu articulu din oficialulu rusu unu sunetu de inmormentare alu insurectiunei din Herzegovin'a, si adauga ca acelu articulu din organulu oficialu este identicu cu unu articulu din oficiosulu „Journal de St. Petersburg“, adaogendu ca póte numai érá necesitate de alu doilea articulu.

Tocmai aci inse cine-va póte gasi motivulu spre a se întrebá cá ce a potutu determiná pre organulu oficialu alu Russiei sa mai repete aceleasi lucruri dese odata de organulu oficiosu si confirmate de fapte? Óre sa fie acele articole identice in tóte? Nu crédemu. Din cetirea articolulu oficialu ce amu reproducu ieri, cine-va póte observá in adeveru o firma decisiune a Russiei si aliateloru séle dela Nordu de a mentiné ecuilibrulu si pacea generale, dara se observa in acelasi tempu o accentuare si mai pronuntata a simpatieloru Russiei pentru populatiunile slave ce suferu jugulu Turciei. In trei locuri vedemu in acelu articulu oficialu repetita si accentuata espressionea simpatieloru Russiei pentru populatiunile slave din Turci'a. Dupa „l'Italie“, acést'a espressionea mai lamurita de simpatii s'aru esplicá prin acést'a ca ele nu aru mai poté adi incuragiá ilusiunile insurgentiloru, pre cari guvernulu rusu n'au voit sa i amagiasca inca dela inceputu. Se póte admite si acést'a interpretare. Cátu pentru identitatea inse între articolulu dinainte alu organulu oficiosu, ea nu e perfecta.

Articolulu oficialu, dupa ce mentionéza in trecatu despre promisiunile de îmbunatatire ale Portii, accentuéza de mai multe ori asupr'a simpatieloru pentru crestini, face apelu la celelalte puteri cá sa se asocieze cu puterile dela Nordu pentru mentienerea pácii prin aplicarea reformeloru promise de Pórta, aplicare de care se indoiesce óre-cum, si termina articolulu prin cuvintele semnificative ca, „in ori ce casu, trebuie cá trist'a situatiune a populatiuniloru crestine din Turci'a se incetéze.“

Acést'e cuvinte ale organulu oficialu alu Russiei au semnificarea si greutatea lor si atragemu atentiunea lectoriloru asupr'a lor, fára alte comentarie. Ele probéza ca daca pre de o parte Russi'a si aliatele sale voru mentienerea pácii si ecuilibrulu, pre de alta parte insa dorescu cu staruintia cá midilocu de conservare alu acestei páci nisce reforme si îmbunatatiri aplicate cu seriositate.

„Journalulu des Débats“ aplauda, cá si „l'Italie“, articolulu din organulu oficialu din St. Petersburg.

Organulu oficialu din St. Petersburg amintesce sacrificiile facute de natiunea russa pentru populatiunile slave oprimate de Turci'a, condamna regimulu de opresiune care a impinsu pre Herzegovinesii la insurectiune si se presinta in modu francu inaintea Europei cu simpatiile natiunei russe pentru crestinii slavi ce suferu jugulu otomanu.

Unii credu, ca reducerea plátii couponulu si nouile incurcături finan-

ciare ale Portii, cari a facutu cá Turci'a sa p'rdia si mai multu inaintea publicului Europei, au produsu unu nou revirimentu de simpatii pentru populatiunele crestine din Turci'a; si acést'a nu numai in Russi'a, care a avutu totdeun'a acéste simpatii, dara si in Engliter'a si alte tieri. Proba réincéperea meetingurilor, fórté aplaudate de asta data in Londr'a, in care se vorbeste din nou contr'a Turciei si in favórea popóreloru crestine.

Terminamu repetiendu, ca ceea ce e mai importantu si semnificativu in articolulu organulu oficialu alu Russiei suntu cuvintele cu care elu incheie dicandu ca „in ori ce casu, starea trista de adi a populatiuniloru crestine din Turci'a trebue sa ince-téze.“

Se scrie din Belgradu cátra „Correspondinti'a politica“ din Vien'a:

„Consecutiunile politice recente abi'a adi incepu a fi simtite. Lumea comerciale serba este in ajunulu unei crise serióse. Suntu acum câte-v'a septamâni numai clas'a ómeniloru de afaceri cari voiau sa pescuiesca in apaturbure, punéu pre tapetu cestiunea unui moratorium (amânari de plati). Astadi cuventulu moratorium se gasesce pre buzele la numerosi negutiatori serbi.

Temerile de o catastrofa comerciala suntu atátu de mari in cátu corporatiunea negustoriloru din Belgradu tine necontentitu siedintie spre a delib'rá asuprá midilóceloru de a pre-intimpiná cris'a.

La un'a din aceste intruniri cu sarcin'a de a calmá spiritele a fostu insarcinatu guevrnu. Pre l'nga acést'a posibilitatea de a cere guvernulu si a obtiene dela densulu unu moratorium a fostu discutata cu mare serio-sitate. Alte propuneri cari tindéu a obtiene suspendarea unoru dispositiuni legale in totu tempulu crisei. Pune-rea in stare de falimentu nu avea locu de cátu in urm'a cererei majoritá-tiei creditoriloru. Inse din tóte propunerile ce s'au facutu, nici un'a nu s'au adoptatu; din contr'a propunerea de a cere guvernulu de a emite chartie pentru unu milionu de florini s'a adoptatu mai in unanimitate. Dara pre cátu este posibilu de a prejudecá parerea guvernulu acésta propunere are putiene sianse in ceea ce privesce urmarile practice.

FOISIÓRA.

Studii essegetice.

Sectiunea II-a.

CAPU II—IV.

Cele dintâin minuni a lui Iisusu in Galil'e'a, Samari'a si Iudei'a.

(Urmare.)

Vs. 4. In interpretarea acestui Vs. diferescu parerile essegetiloru; mei fia-carele-si are opiniunea subjectiva. Fára a le desfasurá si combate — ne-permitiendu-ne spatiulu — vomu primí pre aceea, carea ni se pare a fi cea adeverata.

Nicodimu, de si omu invetiatu, si dupa Vs. 10, dascalu, cá unulu ce credea numai in minuni si pentru minuni, se tinea de tagm'a celoru cu simtieminte materiale, — pamentesci, (compar. partea 1 din Vs. 6 cu Vs. 11). Din asta cauza nepotendu alu cuprinde vorbire-rea cea cu sensu spirituale a lui Iisusu, — nascerea de susu spirituale: o cugeta cá imposibilitate, judecându-o din punctu de vedere materialu. De aceea dice: *cum p'ote omulu sa se nasca, adaugendu: findu bebranu.* Elu credindu in minunile lui Iis. si interpretandu cuvintele in sensu materiale. nu numai crede cuvintelor lui, referit'orie la imperati'a ceriului, dara — si arata dorerea, ca fiindu celu bebranu nu-si p'ote inchipui cum s'aru

Ordinulu datu de cátra Pórta basibuzuciloru de a se departá dela frontier'a serba a sositu la tempu. In urm'a ultimei violatiuni a teritoriului serbu de cátra trupele turcesci, populatiunea dela frontiera incepea a se agitá.

S'asigura ca cu acésta Scupcina a tienutu in dilele din urma trei siedintie secrete pre rându spre a prescrie guvernulu o atitudine mai demna si mai natiunala fatia cu provocatiunile turcesci. Acésta versiune inse pare ca nu merita multa incredere: siedintiele secrete alu Scupcinei aveau mai multa legatura cu casatori'a printiului de cátu cu unu resbelu eventualu.“

Justificare.

In Nr. 84 alu „Tel. Rom.“ amu promis ca vomu reveni asuprá afa-ceréi provocate de corespondinti'a „de sub Buceci“ publicata in Nr. 80 alu foiei nóstre spre a ne justificá procederea.

Justificarea nóstra este fórté simpla. Noi atunci amu fostu in celu mai positivu dreptu de a dá credi-mentu celoru cuprinse in corespondinti'a din cestiune si suntemu si acum, dupa intrebuintiarea (de cumvá s'a intemplatu aceea cu ce furamu amenintati) mijlóceloru celoru nepotri-vite de cátra P. Eppu alu Aradului I. Metianu, intielégemu, pretins'a prefacere a consistoriului metropo-litanu in foru de pressa contr'a unui diurnalu politicu, care sta sub procurorulu de statu, — totu in acel'si dreptu, pentru-ca precum, amu avutu atunci asiá avemu si acum indicii dinaintea ochiloru, cari probéza cele cuprinse in corespondintia, déca nu mai multu.

Indiciile aceste, cari ni au inspi-ratu atinsulu crediementu le amu puté comunicá publiculu de acum. Dara precum amu doveditu posibil'a moderatiune si crutiare pâna acum cu P. Eppu, vomu continuá a o dovedí si de asta-data, pentruca noi voimu numai vindecarea reului.

Inse cá publiculu sa nu créda ca acésta justificare este numai din imaginatiunea nóstra, si se véda ca e batabata pre lucruri faprice, amintimu numai unele impregiurâri, din cari sa se véda ca si corespondinti'a incriminata se baséza pre fapte. Asiá d. e. se vede ca P. Eppu insarcinéza pre P. Ioanu Comsi'a parochu in Zernesci, cá la alegerea pa-

poté nasce, spre a vedé imperati'a lui Ddieu, cáci i se pare imposibile (afara dora déca ar' lucrá vre-o putere ddie-iésca, ar' face vre-o minune cu densulu) *sa intre a dóu'a óra in pantecele maicei s'ale, si apoi sa se nasca.*

Elu astépta dela Iis. respunsu, spre liniscirea sea si a colegiloru sei:

Vs. 5. Iisusu 'lu scóte din rata-cirea sea esplicandu-i nascerea de susu, prin cuvintele: *de nu se va nasce cinev'a din apa si din duchu, nu va poté sa intre intru imperati'a lui Ddieu.*

In Vs. 3. dice Iis: *nu va poté sa véda, — aci nu va poté irtrá* esplicandu si vedérea din Vs. 3 prin aceea ca ea nu se intielege cá o vedere din atara de, ci fiindu in interiorulu imperati'e, in insasi imperati'a lui Ddieu *din apa si din duchu.* Iisusu nu intielege aci apa spirituale, ci curatu apa naturale, intrebuintiata de Ioanu botez., cu *duchu*: duchulu, mai bine *spiritulu* lui Ddieu — dupa alti spiri-tulu, invetiatur'a lui Iis., ce nu mi se pare a fi corespondietoriu. Asiá dara nascerea de susu (din Vs. 3) — dela Ddieu — consta din botezulu lui Ioanu — cu apa naturale — insocita de spiritulu lui Ddieu. Botezulu lui Ioanu erá si botezulu pocaintiei, alu curatirei, prin urmare mai chiaru: a se nasce de susu este: a face peniten-tia, a-si schimbá interiorulu, apoi a se botezá cu apa prin conlucrarea spiritulu sântu. Acésta idea, aflându

rochului sa i apere *interesele familiari*, facendu pre Trajanu *Metianu* popa; mai departe lu incuragiéza aducendu aminte ca l'a pusu protopopu in loculu seu si i dice, ca déca va staruí (P. C.) *prél'nga* interesele familiari ale Présantiei Sele 'lu va *face protopopu definitivu*, cáci *panea se taie si prin Aradu*; 'lu invatia cum sa *eludeze ordinaciunile consistoriului archidiecesanu* etc. etc., l'nga care mai adauge si promissiu-nea ca, pâna sa se aléga lucrurile la unu feliu, *va mai veni si Présanti'a Sea pre la Zernesci*, ceea ce, *ut figura docet*, dimpreuna cu celelalte s'a si intemplat.

Présanti'a Sea P. Eppu alu Aradului va aflá p'ote si in justificarea nóstra o ofensa indreptata asuprá Présantiei Sele. Inse in cele susu atinse si noi amu aflatu o ofensa fatia cu biseric'a, a cáru archiereu este si ne-amu simtitu datori a pune biseric'a mai presusu de P. Eppu, carele aru trebui sasi véda de eparchi'a ce ia incredintiatu Ddieu si votulu bisericei si sa nu se amestece in afaceri, cároru dupa votulu ce la facutu, numai apartiene. Preasanti'a Sea astadi numai este nici alu familiei din care a esitu, nici alu Zernesciloru, nici alu Branului, ci este alu eparchiei Aradului, unde p'ote sa lucre destulu spre binele comunu si glori'a lui Ddieu!

Dieta Ungariei.

(Budapest'a in 4 Nov. n. 1875.)

Dupa o pauza de siese septamâni cas'a reprezentantiloru si reincepu astadi activitatea sea.

Presedintele *Ghyczy* deschidiendu (pre la 11 óre) siedinti'a esprima dorinti'a ferbinte, cá onorat'a casa, pre care o saluta, sa póta resolví cu succesu grelele probleme legislative ce voru veni la ordinea dilei.

Se cetesce apoi rescriptulu regescu datatu Budapest'a 21 Octob. n. 1875, prin care se denumesce ministrulu de interne C. Tisza, nobilu de Borosineu, de ministru presedinte un-gurescu, si dupa rescriptulu acést'a se cetescu scrisorile de denumire a celorlalti ministri.

Condusi de cwestorulu *Kovach*, dupa usulu din evulu mediu, intra ministri in frunte cu C. Tisza, in parlamentu, intre strigári frenetice de sa traiésca.

Ministrulu presedinte Tisza se radica si-si desvólta programulu, din

si bazea in testam. vechiu Ps. 50, 12. 19. Iezech. 18, 31. 36, 26. trebuiá sa-ia fia cunoscuta lui Nicodimu, cá unui magistrulu alu lui Issailu. De aceea Iis. 'lu infruntá la Vs. 10.

Vs. 6. demustra necesitatea nascerei spirituale prin dóue constructiuni antitetice paralele, alu cároru subjectu si predicatu este acelasi, insemnandu o data devenirea, nascerea (to geroueror — ce este nascutu), apoi fiinti'a (trupu*) — duchu — *σάρξ-πνεύμα*). Fiinti'a acést'a — carne spiritulu-se determina moralmente: carne (trupu — *σάρξ* se aréta cá nepotinci-ósa, gresit'oria, pacat'osa, departate dela Ddieu (Mat. 26, 41. I Ioanu 2, 16. Rom. 8, 5. seq. Galat. 5, 17 seqq); spiritulu (duchu) — *Πνεύμα* — cá sântu si dumnediescu; partea cea carnale (trupésca), pecat'osa este ne-capabile de imperati'a lui Ddieu (I Corint. 15 20.) in carea póte intrá numai cea spirituale (Rom. 8, 13 seqq.) Pre cându nascerea *numai* carnale — trupésca, — cá carne are insusirea debilitá-tiei, a nepotintiei, a erorei si pacatului si de aci robia si mórte 18, 33 — 41 seqq), — pre atunci nascerea spirituale cuprinde in sine libertatea, sántieni'a si nemorirea (Vs.

*) Ací cá si in 1, 14. nu este fidelu versiunea, traducendu *σάρξ* — carne, cu: *trupu* a se vedé la 1, 14.

care relevámu dóue dechiaratiuni fórté remarcabile: intáiu dorinti'a de a se sustiené unu teritoriu vamalu comunu, cá si pâna acum, si a dóu'a degradare-rea cestiunei bancéi la o cestiune puru natiunala economica. Prin acést'a enun-ciatiune se nimicescu germinii conflictu-lui intre ambele diumetáti ale impe-riului, care s'a inceputu si continuatu cu vehementia in pressa.

Presidiulu anuncie, ca Majestatea Sea a luat la cunoscintia placuta adres'a casei; de asemene s'au luat la placuta cunoscintia literile de condolentia despre mórtea imperatulu Ferdinand atátu de cátra Majestatea Sea Regele cátu si de imperatés'a veduva.

Presidiulu anuncie dupa aceste petitiunile si representatiunile ce s'au trami-su dietei dela prolongarea ei incóce si raportéza despre casurile de mórte ce s'au intemplatu in acestu intervalu. A muritu deputati: E. Horn, G. Bartal si Em. Kiss.

Camer'a esprime condolenti'a la protocolu asuprá celoru trei casuri de mórte íntemplate.

Se anuncie mai multe intrate si C. Tisa substerne o propunere, prin care cere delegarea unei comisiuni administrative de 21. Propunerea se va pertractá in diu'a urmátoria.

Se statoresce cá terminu pentru inceperea desbaterei asuprá bugetulu diu'a de 11 Novembre si dupa aceste se include siedinti'a.

Siedinti'a dela 5 Novembre fu intrerupta aprópe de totu prin substernerea número-seloru proiecte ale guvernulu, pre cari le-amu amintitu in revist'a foiei nóstre din nrulu trecutu. Cându se voru pune aceste proiecte la ordinea dilei, ni se va da oca-siune a le comunicá mai pre largu.

In siedinti'a dela 6 Novembre nu se substernura propuneri, dara s'au aflatu in cartea de interpelatiuni in-semnate dóue interpelatiuni, un'a de G. *Mocsary*, in caus'a introducerei casatoriei civile obligatorice, iéra alt'a de Csatar, relativu la cumperarea pus-tei Erkeny cá locu de puscarie pentru artilerie.

Se imputernicesce presidiulu, a provocá pre acei deputati, cari nu si-au substernutu mandatele, sa se infatisieze la dieta.

Presidiulu anuncie mórtea deputatulu Tormassy care a reposatu in nóptea spre 6 Novembre.

8. 6, 63. Rom. 8, 10 — 14. I Corint. 2, 15 seq. Galat. 6, 8.)

La inceputulu acestui Vs. unii cu dreptu cuventu spre inlesnirea intielesulu — adaugu particul'a *γὰρ* (dupa Euthym). Astfelu amu avé inceputulu Vsului: *Pentru ca, ce este nascutu din trupu etc.* —

Vs. 7. se referá la Vs. 3. Acésta formula 5, 28. Aceste cuvinte potu sa se refera si la cele premerse, cu intielesulu: pre bas'a acestorá, nu te mirá de cele ce ti-amu dísu (Vs. 3), — si si la cele urmátorie, carea mi se pare mai nimerita, — cu intielesulu: *nu te mirá... cáci*

Vs. 8. *Duchulu unde-i este voi'a sufla, si glasulu lui ardi...* In versiunea nóstra s'au tienutu prea tare de litera, fára a fi cu consideratiune la intielesu. *Πνεύμα*, dela *πνέω* = suflu are mai multe insemnari*) Ací este

*) *Πνεύμα* in versiunea rom. tradusu cu „duchu“ si in prea putiene locuri cu „sufletu“ in Testam. nou o cura cu o multime de intielesuri, asiá

1) a) suflarea gurei II Tesalon. 2, 8. Ps. 32, 6. comp. cu Isai'a 11, 4.

b) suflare (duchu) de viétia, cá vivificátoria: Apocalips. 11, 11. Iezech. 37, 5. 9. 10 compar. cu 32, 6.

c) suflarea ventulu, ventulu insusi, Ioanu 3, 8. comp. cu Iezech. 37, 9.

d) respiratiune si de aci — fiindu cá dela respiratiune aterna viétia, — spiritulu omenescu, suflatu: Mat. 5, 3. 26, 41. trad. cu *sufletu* Marcu 1 5, 37. (trad. cu: *duchulu*)

Cas'a esprima condolentia sea la protocolu.

Mocsary ia cuventulu spre a-si motivá interpelatiunea sea mai susu amintita. Oratorulu afirma inse, ca de vreme ce dela 18 Sept. cându a in-scrisu in diariu interpelatiunea sea, ministrulu de culte a terminatu dejá unu proiectu despre casatori'a civila, astu-feliu sujetulu interpelatiunei a caditu si de aceea si-o retrage. De va fi de lipsa, va face obiectiunile sele principali, respective emendamentele sele la tempulu seu.

S. *Csatar* in motivarea interpelatiunei sele de mai susu vorbesce despre intemplarea „revoltatoria“ din delegatiune care a aprobatu cumperarea pusteii Oerkény de puscaria pre sém'a artileriei. S'a datu pentru unu jugeru de „zahara“ 145 fl. pre cându se puté cumperá si cu 25 fl. ba chiaru si cu 10 fl. Oratorulu indrépta cátra ministrulu presiedinte si cátra intregu guvernulu ca au scire despre aceea, ca oficerii austriaci au cumperatu locul in cestiune fára a fi impu-terniciti la acést'a? Voiesce guvernulu sa calmeze opiniunea publica, voiesce sa corige acést'a cumperare da-unósa si revoltatoria si se deschida concurentia libera? Cum voiesce se re-bonifice interesulu vatamatu de guvernulu comunu?

Interpelatiunea se predá ministru-lui prasiedinte. Siedinti'a se inchide.

Domnule redactoru! Crediu ca au batutu ór'a a unspredececa. Muncitorulu silitoriu padiesce vremea cu-viinciósa la cultivarea tiarenei sele; negutiatorulu prevediatoriu padiesce vremea la intreprinderile sele comerciali, generalulu privigetoriu padiesce vreme la lucrările sele strategice; politicií cei plini de intiepleciune adenca padiescu vremea la orinduielile loru politice; In starsitu si noi preotii suntemu datori a padi vremea — sa nu o lasamu sa fuga, sa nu o lasamu sa scape, cáci ea sbóra si sa duce fára a se mai întórce vreodata, sa o padimu bine, dicu. sa privighemu ne incetatu sa ne folosimu de dens'a intrebuintiendu-o atátu spre binele si fericirea nóstra, cátu si pentru binele si fericirea bisericeii si natiunei nóstre románe — cá sa nu remánemu pre sfarsitu cu budiele umflate invinovatindune unulu pre altulu. Sa nu ne

luatu cu insemnare de „ventu“, dendu intielesulu: *ventulu sufla unde voiesce.*

Cumca nu póte fi vorb'a de spiritu, ci de ventu, este tare evidentu din intielesulu acestui Vs.; cáci déca s'aru intielege „spiritu“ aru fi in contradicere cu intréga vorbirea lui Iis. din acestu Vs. — Nici pána atunci, si nici de atunci incóce n'a auditu nimenia suflarea spiritului, sunetulu (glasulu) lui — afara de Fapt. Apost. 2, 2. — si Iis. nu potea dice lui Nicodimu „tu audi glasulu lui“ (ad a spiritului) — ceea ce presupune unu ce in genere cunoscutu tuturor; mai departe nu potea se dica Iis. nu scii de unde vine“ cáci Nicodimu cá in-

Luc'a 1, 47. 23. 46. Fapt. Apost. 7, 59 (trad. cu: suflatu) Rom. 1, 9. 8. 16. 12, 11 I Corint. 6, 17. 16, 18. s. a.

e) suflatu (mortiloru). Evrei 12, 23. I Petru 3, 19.

2) dachu, spiritu:

a) in locu de cugetu I Corint. 5, 3. Colos. 2, 5.

b) in locu de anima fatia cu ratiunea I Corint. 14, 15 seqq.

c) in locu de concordia, armonia, unanimitate: 2 Cor. 12, 18.

3) a) spiritu mai multu — intre omu si Ddieu — Fapt. Apost. 23, 8. 9.

b) angeru: Fapt. Apost. 8, 26. 29. 39. asemenea cele 7 spirite (angeri) din Apcal. I. Ioanu: 1, 4. 3, 1.

4) Spiritu reu.

a) (in locu de *δαμόνων* — demon, diavolu, spiritu reu) Mat. 8, 16. Luc'a 10, 20. in unele locuri determinatu mai de aprópe cá: Luc'a 4, 33. Apocalps. 16, 14. Fapt. Apost. 16, 16. I Ioanu 4, 6.

lasamu dara in neingrigire si nepasare, crediendu ca viitoriulu de sine singuru va face fericirea nóstra. Au batutu ór'a a unspredececa, trecutulu ne spune, prezentulu ne dictéda, si viitoriulu ne ascépta, este vremea sa ne unimu cugetările nóstre intrun'a — si sa lucraru la olalta cu puteri unite pentru binele si fericirea si a familielor nóstre, cá sa póta fi membre folositorie bisericeii si natiunei. Suntemu cu totii tata de familia, avemu muieri si copii — sa ne ingrigimu dara de subsistinti'a si crescerea loru de asiá incátu sa nu verse din gurile loru, in locu de binecuvantare, blasteme, si cu dispretiu sa caute asupr'a morminteloru nóstre. —

Activitatea si silintiele neintreprupte suntu cele dintáiu isvóra de fericire: ómeni intiepleti punu fericirea in munci si osteneli iéra nu in repausu si lenevire, adevverulu acest'a este sustienutu — de insusi mántuitoriulu nostru Christosu prin esemplulu vietiei sele, facându si invetiandu pre totu tempulu cátu au petrecutu pre pamentu.

Sa ne punemu dara si noi pre lucru, sa urmamu faptelor maretie ale prea bunului nostru pastoriu ale marelui Andreiu, pre carele veduramu ca ne au aratatu in fapta calea pre care sa apucamu, fára cá sa fimu impededati, de a ne ajunge scopulu sántu la care tientimu. —

Sa ne intrunimu cu totii sa depunemu dinariulu nostru pre altariulu dlui pentru binele si fericirea copiiloru nostri, sa ne intr'armámu odata contr'a seraciei, cu care avemu lupta grea, si care saru aratá intr'o singura óra nefericita, inimicu nimicitoriu copiiloru nostri. Sa ne unimu dara si sa formamu sa punemu fundamentulu unui fundatiuni pntru ajutorarea copiiloru de preotii orfani. Nu potu crede ca aru fi unulu dintre preotii nostri cari nu aru simtí trebuinti'a unui astufeliu de fundatiuni bine facátore. Cáci in viéti'a nóstra o incurcamu cum o putemu, iéra déca o nefericita óra prin mórté, ne aru scóte din jurulu familiiloru nóstre minorene, sa nu ne ramána pre ulitie si usile strainiloru de rísa si ocará. —

Suntemu in archidiecec'a preoti románi gr. or. cu capelani aprópe preste o mie, sa contribuimu fiesce carele numai 1 fl. déca nu mai multu, séu unu 1/2 % dela venitele nóstre, pre

vetiatu, cá dascalu alu lui Israilu, scíá ca spiritulu (dichulu) lui Ddieu, vine dela Ddieu. Aceste consideratiuni ne constringu a luá interpretarea cu „ventu“ si nu cu „dachu“, avendu traducerea: *Ventulu sufla unde voiesce si tu audi sunetulu lui. ci nu scii de unde vine si unde merge: asiá este totu celu nascutu din dachulu (spiritulu).*

In acestu Vs avemu o asemenare naturale, prin dupl'a insemnare a cuventului *Πνεύμα*, cá „ventu“ (Ecl. Solom. 11, 5.) si cá dachu, spiritu, — a cárei partea 1-a *ventulu sufla*. . . este asiédiata independenta, a dóu'a *asiá este*. . . prea laconica, si la parere ne esacta.

b) spiritulu lumei (tempului) in opostiune cu spiritulu lui Ddieu I Corint 2, 12.

c) cá efectulu alu spiritului reu: dachulu nepotintiei, Luc'a 13, 11. comp. Vs. 16.

5) Spiritulu sántu, sub diverse numiri cum:

a) spiritulu sántu: Marcu 12, 36. Rom. 9. 1. 14, 17 s. a.

β) dupa efectulu produsu: spiritulu santirei, Rom. 1, 4.

γ) dupa insusire: spiritulu adevverului Ioanu 14, 7 s. a. I. Ioanu 4, 6.

6) spiritulu lui Ddieu:

α) cá atare. Mat. 3, 16, 12, 18. Fapt. app. 2, 17, 18. Rom. 8, 9. I. Corint. 6, 11. s. a.

β) spiritulu Domnului: Luc'a, 4, 18. Fapt. App. 5, 9. II Corint. 3, 17, s. a.

γ) spiritulu Tatalui: Mat. 10, 20.

δ) spiritulu Fiului lui Ddieu Galat. 4, 6.

ε) spiritulu lui Iisusu Christosu: Filips. 1, 19.

φ) spiritulu lui Christosu: Rom. 8, 9. I Petru 1, 11.

totu anulu, pána cându fundatiunea ne aru asiguré ca póte supórta tóte sarcinele obveninde.

Ba cu atát'a ne este mai lesne pentru crearea unui astufeliu de fundatiuni convinsi ca: Prea Venerabilulu consistoriu archidiececanu gr. or. din Sibiiu ne ascépta — si 'si va tiené de o sánta datorintia de a administrá o astufeliu de fundatiune binefacátore, spre multamirea tuturor. Crediu ca prin o astufeliu de asociare amu pune o basa puternica pentru fericirea si inaintarea unoru astufeliu de nenorociti copii orfani, cari cu tempulu voru deveni membri folositori bisericeii si natiunei, si nu amu avé nenorocirea de a vedé precum vedemu fii de preotii orfani servitori si lucratori de di.

Asiu dorí cá preotimea nóstra sa bine voiasca a se pronuncia odata in privinti'a acést'a, Iéra prea Venerabilulu consistoriu archidiececanu a nu intrelasá, ci cá unu parinte a veni si a aretá filoru sei calea pre care sa urmamu cá sa ne ajungemu scopulu sántu la care tientimu — Ddieu cu noi.

Aug. Cosm'a,
parochu gr. or.

Cursulu supletoriu

tientu la Brasiovu dela 1—18 Augustu 1875.

In 1 Augustu dupa servitiulu ddieescu cu chiamarea Duchului sántu deschide Rvds. d. prot. 1-iu alu Brasiovului *Iosifu Baracu*, cá comisariu consistorialu, la 8 óre diminéti'a cursulu supletoriu prin o cuventare atragátorie, in carea aréta scopulu si folósele acestoru cursuri.

Dupa acést'a conducatoriulu *G. C. Bellissimus* cetesce circulariulu Nr. 1522 din 15 Iuliu a. c. alu maritului consistoriu archidiececanu din Sabiiu privitoriu la introducerea si sustienerea cursuriloru supletorie invetiatoresci.

Aréta apoi invetiatoriloru presentí, cátu de mare grige are marit. consistoriu archidiececanu pentru calificarea ulterióra pedagogico-didactica a invetiatoriloru nostri poporali, cá prin acést'a sa promoveze totu mai multu si cu pasi mari inaintarea si inflorirea scólororu nóstre si prin ea fericirea poporului nostru.

Maritul Consistoriu pórtá parintéscá grige asupr'a scólei cu atát'a

Intielesulu este: Precum ventulu, alu cáru sunetu lu audi, si despre carele nu scii de unde vine si unde merge, sufla unde voiesce: Asiá este lucrarea spiritului (sántu) la botezu, adeca: misteriósa. — Asemenarea spiritului sántu la botezu, are fatia cu celu ce se botéza 1) libertate deplina (unde voiesce sufla) 2) influiatia simtívera — asupr'a internului — (audi sunetulu lui) si 3) este neveditu (nu scii de unde vine) — asemenéza si Ecles. Solom. 11, 5.

Vs. 9. Nicodimu nu intréba despre necesitatea si posibilitatea nascerei din Duchulu, ci despre cum, ad. modulu nascerei. Nu intréba elu astufeliu pentru necredinti'a sea, ci singuru pentru necapabilitatea sea de a cuprinde cu mintea cele dise de Iisusu Acést'a se constata prin cuvintele infruntátorie a lui Iis. din

Vs. 10. *Tu esti invetiatoriulu lui Israilu, si nu scii acestea? Invetiatoriulu — celu renumitu alu lui Israilu, unulu din capii sciintieloru teologice si profane. In aceste cuvinte alu Iisusu pre lánge o mirare neconsolayera, si esprima si o indignatiune si infruntare óre-care dara cu blandetie. — Tóte numai pentru incapabilitatea lui N-i cod. cá magistru, de a-lu intielege; pentru judecat'a lui cea materialistica si cá atare marginita. —*

(Va urmá)

mai vertosu, ca biserica este chiamata, a cresce pre credinciosii sei, asiá dara si pre tinerimea sea in moralitate si religiositate si a o face sa-si implinesca detorintiele sele cátra Ddieu si cátra deaprópele; cari cunoscentie si deprinderi déca aru lipsi din sufletulu membriloru familie, nu aru poté prosperá familie, cari compunu statulu, lipsindu din sufletulu supusiloru statului, nu aru poté prosperá statulu.

Biserica nóstra de a si fostu mai multe vécuri reu prigonita: totusi, indata ce s'a veditu scapata de asupriri, cea mai dintáiu grige i-a fostu, sa-si infintieze scóle si sa-si pregátésca invetiatori harnici.

Si fiinduca harnici'a nu si-o póte castigá invetiatoriulu numai prin studiu, ci si prin intalniri cu colegi de ai sei mai esperti, spre a se consfatuí despre medilócele, cu care au incercatu unii intr'unu feliu, altii intr'altulu, si au delaturatu greutátile, cari i apesara in carier'a loru; — nu au lipsitu dara maic'a nóstra biserica, a infintia si conferintie invetiatoresci generali, anuali, apoi si semestrali. Vedindu inse ca prin adunarea invetiatoriloru in conferintie de cáte 2—3 dile nu se poté ajunge scopulu propusu prea cu anevioia au cautatu dar' unu mijlocu mai corespundietoriu pentru acést'a, si l'a afluatu in cursurile supletorie, care cu ajutoriulu celui atotputinte eatale adi deschise dupa cum la noi asiá si in alte nóue comune centrali din archidiececa si adeca pre bas'a si cu inlesnirile pentru invetiatorii participanti, cuprinse in parintesculu circulariu consistorialu, care s'a cetitu la inceputu.

Deci cursurile supletorie acestea, precum se póte vedé si din cele cuprinse in punctulu h) alu laudatului circulariu, suplinescu conferintiele invetiatoresci de pána acum.

Mai incolo aréta (conducatoriulu) ca de óre-ce aceste cursuri supletorie suntu nisce conferintie invetiatoresci mai estinse, densulu va propune teoretice obiectele designate in § 4 alu instructiunei pentru conducatori, apoi va cercá, sa véda, déca a fostu bine intielesu; iéra la exercitiele practice voru avé bunatatea dnii frati invetiatori presentí, a conferí si a aretá, cu cátu au afluatu, ca cutare séu cutare scopu alu invetiamentului si alu educatiunei s'au ajunsu prin cutare séu cutare mijlocu, in unulu séu altu modu mai bine si mai usioru.

Amintesce apoi, ca de obiecte pertractande in aceste cursuri supletorie suntu prescise:

1. Computulu si mesurile metrice,
2. Metodulu scrierei si cetirei si
3. Principiele pedagogice pentru sustienerea disciplinei scolare — lánge care vinu apoi cantarea si exercitiele gimnastice.

ad 1. Aréta originea mesuriloru metrice, finea loru, legatura, in care stau ele unele cu altele, numirile loru, preferintiele loru inaintea celor vechi, si ca pentru acést'a in virtutea art. de lege VIII din a. 1874 au sa intre cu inceputulu an. 1876 in comerciulu publicu in loculu mesuriloru vechi de pána acum.

In dilele urmatórie va tratá despre acestea pre largu.

ad 2. Vorbesce despre insemnatarea scrierei si cetirei si despre folósele, cele aducu aceste cunoscentie omului. Aterna inse dela metodulu invetiatoriului, de a esí din scóla scriitori buni si ceteti buni. Scriitori si ceteti buni va poté face inv. din elevii sei, déca le va impartasi aceste cunoscentie dupa unu modulu bunu.

Despre unu atare modulu va vorbí pre largu in dilele urmatórie.

ad 3. Aréta folósele, ce le aduce invetiatoriulu manutienendu disciplin'a rationalu, folósele ce le potu aduce societátiei tineri disciplinati in scóla rationalu. Invetiatoriulu va poté inse discipliná pre elevii sei cu suc-

cesulu doritu, déca se va disciplina mai întâiu pre sine insusi.

Despre toate acestea si cum sa manutiena invetiatiuni disciplina cu succesu, va vorbi in dilele urmatórie pre largu.

Incheia tregendu atentiunea celoru presentii la toate acestea, si provóca pre invetiatori, sa binevoiesca, a frecuentá regulatu acestu cursu, si a nu esi afara din sala sub decursulu desbateriloru, ci sa astepte pâna va trece óra; ca mai folositi voru fi, a face pausa de câteva minute dupa câte o óra de explicare, decâtu a fi intrerupti prea desu prin atâtea esiri afara.

La 3 óre dupa ameadii s'a facutu conscrierea invetiatoriloru presentii.

Apoi s'au alesu de notari domnii: E. Curcanu si I. Forgaci'a dara numai pre trei dile, aflându adeca conferinti'a cu cale, a nu-i impoverá prea multu; pre alte câte trei dile (de lucru) fura alesi de notari dnii; St. Fauru Irodion Frátesiu, apoi dni: Ilariu Reitu si W. Párvu si in fine dnii; Victoru Petricu si I. Puscariu.

Din 2 pâna in 17 Augustu s'au propusu in fia-care di de lucru:

Dela 8—9 óre: *Principiele pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolari.*

Dela 9—10 óre: *Computu si mesururile metriche.*

Dela 10—11 óre: *Metodulu scrierei si cetirei.*

Dela 11—12 óre: *Cantári.*

Dela 3—4 óre: *Computu si mesururile metriche.*

Dela 4—5 óre: *Metodulu scrierei si cetirei.*

Dela 5—6 óre: *Gimnastica.*

I.

Tratatulu despre principele pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolari a cuprinsu in sine urmatóriele:

Fiinti'a si scopulu disciplinei preste totu.

Midilócele disciplinari.

A. Deprinderea.

1. Deprinderea prin constringere.

Insemnatarea deprinderii. Posiveritatea de a formá caracterulu copilului prin deprindere.

a) Deprinderea copiiloru la moravuri bune: curatienie, bunacuvintia; atentiune, respectu cátra mai mari, ordine, puntualitate.

b) Deprinderea copiiloru la aplecári bune (virtuti) activitate, staruintia, cumpetare, modestia, binefacere, concédere, paciintia, d. e. cu fratii loru cei mai mici.

Spre ajungerea acestoru scopuri s'au aratatu, ca:

Dupa-ce a ajunsu copilulu mai in potére sa lu puna educatoriulu diminéti'a sa se spēle ori si preste diua, daca s'a murdaritu cumva; sa lu puna sa se peptene, se si curatie vestmintele, cá sa iasa curatu pre utilia. Staruindu educatoriulu si punendu pre copilu (-constringandulu) de repetite ori sa o faca acést'a, se deda copilulu a o face, simtiesce necesitate a o face, si asiá se deprinde a i fi rusine sa iasa murdaru pre utilia intre ómeni; bá chiaru se mira vediendu pre utilia si copii murdari.

Punendu educatoriulu pre copilu sa se inchine la tempulu convenitu; daca gasésce unu lucru strainu, sa lu aréte, sa nu puna man'a pre lucrurile altor'a si sa nu le ia la sene; candu i arata d. e. unu gandacu, sa lu puna sa numere, câte picióre are, câte aripi etc.; déca se întâlnece cu mai mari pre utilia ori intrandu in casa la ei sa i salute, sa se scóle inaintea marelui, sa dée anteietate mai marelui etc.; candu se desbraca, sa si puna vestmintele la unu locu anumitu, totu asiá si alte lucruri ale lui fia scolastice, fia de jucatu — dupa-ce a umblatu cu ele, sa le puna iér' la locul destinatu pentru ele; candu tóca de liturgia si mergu parintii la biserica

sa fia gat'a, sa mérga si elu, apoi — déca la datu la scóla, sa mérga la prelégeri la tempulu convenitu, dupa-ce vine acasa sa si faca mai întâiu ocupatiunile scolastice, dupa aceea sa faca si ceva, la ce lu punu parintii, apoi sa se si jóce — si éra constringandulu de repetite ori sa faca asiá, prin acést'a voru deveni moravurile cele bune a dóu'a natura a copilului.

De-o-data cu desceptarea si indreptarea simtirii copilului la apucaturi si porniri bune usioru va poté educatoriulu indreptá la inceputu si vointi'a copilului si dedá la aplecári bune, déca va urmá in modulu urmatóriu:

Dupa-ce a pusu pre copilu in stare d. e. sa cunósca positiunile locali la scrisu, sa tiena stilulu in mâna si sa traga dungii pre tablitia, sa i aréte educatoriulu in tóta diu'a si sa i dée, sa faca nesce dungii nóue, apoi sa lu cercetéze, sa védia, cum le a facutu, sa lu incuragiéze pucinu, dar' sa nu prégete, a i cerceté totudéun'a ocupatiunea facuta. Astfelu va capeté copilulu placere a face atari dungii cátu mai bine si mai cu zelu, si, cá sa le póta face si mai bine, se va silí si asiá se va deprinde totu mai multu a stá de ele. Punendu apoi inv. pre copii sa pronuciéze (-sa dica dupa elu) propusetiunii scurte cu tonu firescu; punendu-i, sa dica rugaciuni, sentintie, versuletie; dandule sa calculeze; aratandule obiecte naturali si conversandu cu ei despre acestea cu interesu, chiaritate si placére — va umplé inim'a loru de dragoste, a lu ascultá, si-si voru face ocupaciunile, ce li le a datu de facutu, cu zelu si pre intrecute.

(Va urmá.)

Varietâti.

* * * *Iacobu Rannicher*, consiliariu de sectiune in ministeriulu ung. de culte si instructiune publica, a reposatu luni in 9 Novembre c. n. la 9 óre in Bud'a-Pest'a. Perderea acestui barbatu erudit si de o rara capacitate va fi fórté simtita pentru famili'a sea, pentru statu, dara mai multu pentru natiunea sasésca, pentru care a lucratu si a suferitu in tempulu din urma asiá de multu, fára de a se bucur'a de deplin'a si meritat'a recunoscintia a conatiunaliloru sei.

Cá români, nu putemu sa nu aducemu unu micu tribut datoritu caracterului seu celui firmu, umanu si nepartinatoriu, prin care si cu care in viati'a sea oficiale a spriginutu mai multe cause in dreptatea loru. Fia-i tierin'a usióra si amintirea eterna!

* * * *Trenulu de eri diminéti'a* a intardiatu cu cincí óre. Caus'a intardierii este necunoscuta. Pre sub mâna a aflatu o fóia de aici ca trenulu a *esitu din sine*. Unde si cum nu se spune. Astadi trebuie sa aflámu despre caus'a intardierii érá mai positivu.

* * * (*Multiamita publica*). Ilustritatea Sea dlu comite *Franciscu Haller de Hallerstein*, cá mare proprietariu in comun'a nóstra Ferihazu, afara de multe alte binefaceri, ce a aretatu bisericeii si scólei nóstre române gr. orientale de aici, in tempulu din urma si-a castigatu unu nou titlu la multiamit'e si recunoscintia nóstra prin aceea, ca a dispusu, a se face in cimiteriulu nostru o cruce mare si frumoasa de lemn, invelita cu tinechiá, zugravita si inscrista cu cele de lipsa dupa ritulu nostru, si pusa pre postamentu de zidu, la carea Ilustritatea Sea nu numai a datu totu materialulu de lipsa, ci cu zelu crestinescu a lucratu cu insasi mân'a sea. Dupa-ce acestu frumosu monumentu s'a sântitu inca Dumineca la 12/24 Oct. a. c. prin P. Protopresbiteru locale Zachari'a Boiu cu

asistintia cuviinciósa, si cu o festivitáte fórté inaltiatóre de inima pentru poporulu nostru, si Ilustritatea Sea a luat parte la acést'a festivitate, carea s'a incheiatu cu o mésa stralucita data totu din partea sea, subscrisulu parochu, in contielegere cu comitetulu nostru parochiale, si in consimtiementu cu totu poporulu nostru de aici, se afla pré placutu indemnatu, a aduce nobilului daruitoriu prin acést'a profunda multiamita publica, si a-i urá dela Dumnedieu resplátre pentru portat'a sea bunavointia cátra biserica si scóla nóstra.

Ioanu Ioanovicu,
parochu.
Pavelu Neagu
Epitropu.

* * * *Scóterea dárei* s'a transpusu in mânilé deregatoriiloru politice si anume respectiviloru inspectori cercuali, cari si-au inceputu activitatea in 2 Novembre a. c. cu care di a incetatu si activitatea esecutoriloru de dare regesci de pâna acum.

Se speréza, ca poporulu i se va face o mica usiurintia prin acést'a schimbare de óre ce la scóterea dárei se voru face mai putiene spese de un'a parte si de alta parte respectivii inspectori, cunoscendu impreginarile locali mai bine, cá ori cine altulu, voru nimeri si cele mai corespunditórie medilóce si celu mai potrivit tempu, cându poporulu se póta cu mai putiena jertfa solvi dárii cele grele si mai nesuportabile, iéra acolo, unde acele suntu neincasavere din lips'a ori-cárei averi, voru mediloci, cá acele sa se stérge, ce pâna acum mai de locu nu s'a practisatu si astfelu atari restantie s'au cumulat mai in tóte comunele la o suma oribila. —

Va aterná multu si dela concursulu deregatoriiloru locali, cá acést'a procedura nóua se aiba o durata cátu de lunga si se usiuredie in cátu-va sarcin'a bietului poporu contributóriu.

* * * Din caus'a ninsórei, in Romani'a s'a sistatu manevrele de tótna.

* * * (*Necrologu.*) In dilele trecute a reposatu Rob. de Mohl, unu barbatu fórté meritatu pre terenulu scientielorlu de statu. Reposatulu a fostu la 1848 ministru de justitia germánu si la 1861 legatulu confederatiunei germáne. Celebrulu barbatu a apartienutu cu multu zelu la sistem'a reprezentativa, au scrisu mai multe opuri literarie insemnate, dintre cari operele: „Responsabilitatea ministeriale“, „scientia a politicii dupa principele statului de dreptu“, „encyclopedia scientiloru de statu se bucura de unu renume european.

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresb. gr. orientulu alu Dobrei vacanta, pre bas'a dispusetiunei Ven. sinodu archidiecepsanu dela 11 Aprile 1874 Nr. prot. 27, a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134, se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Dobr'a cu terminulu pâna la 20 Novembre a. c. st. vechiu.

Emolumentele suntu:

1.) Dela tóta famili'a gr. orient. din protopresbiteratu câte 20 cr. bani si in natura 1 cupa de cucuruzu, cari la olalta facu in bani circa 600 fl. si 150 mesuri cucuruzu in natura.

2.) Tacs'a pentru licentia de cununia dela fia-care câte 5 fl. cari dupa o socota de medilocu face 400 fl.

Concurentii au sa fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si se-si astérna concursele lorlu la Venerabilulu consistoriu archidiecepsanu pâna la terminulu susu indicatu, cu documentele necesarii, si anume despre absolvarea studielorlu gimnasiali si clericali, despre servi-

tile bisericesci si scolari de pâna acum, respective se corespunda dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecepsanu din an. 1873 § 16, si celoru din an. 1874 Nr. prot. 27.

Din Siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Dobrei in 15 Iuliu 1875.

Ioanu Papiu, m. p.
protopresb. gr. or. si alu tractului Dobrei.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 500 fl. destinatu pentru unu ascultatoriu de *technica*, pentru conferirea aceluia, se publica concursu cu terminulu pâna in 25 Novembre c. n. 1875.

Concurentii la acestu stipendiu, au de asi substerne incóce pâna la terminulu indigitatu respectivele concurse, prevediute cu carte de botezu, cu testimoniu de paupertate, cu testimoniale scolastice de pre Sem. II anulu scol. 1874/5, cum si cu adeverintia de inmatriculare pre anulu scol. cur. 1875/6.

Din Siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 2. Novembre c. n. 1875.

(1—3)

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresbiterale gr. or. alu Iliei vacanta, pre bas'a dispusetiunei Ven. sinodu archidiecepsanu dela 11 Aprile 1874 Nr. prot. 27 a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Ili'a cu terminulu pâna la 20 Novembre a. c. st. v.

Emolumentele suntu tacele legali obicnuite la functiunile protopresbiterulu.

Concurentii au se fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si sa-si astérna concursele lorlu la Vener. consistoriu archid. pâna la terminulu susu indicatu cu documentele necesarii, si anume despre absolvarea studielorlu gimnasiali si clericali, despre servitiile bisericesci si scolari de pâna acum'a, respective sa corespunda dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archid. din 1873 § 16 si celoru din an. 1874 Nr. prot. 27.

Din siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Iliei in 12 Sept. 1875.

Ioanu Ratiu m. p.
protopresb. cá comisariu consistoriale.

(2—3)

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunalu in comun'a Cudsiru, impreunatu cu salariulu anualu de 300 fl. v. a. cortelu liberu si lemne de focu, pentru ocuparea provisoria a aceluia pâna la organizarea viitóre municipale se escrie prin acést'a concursu, si concurentii se provóca, a-si tramine suplicele instruite cu documentele recerute in terminu de 4 septamâni dela prim'a publicare a acestui concursu in fóia oficiósa „Budapesti közlöny“ la subscrisulu magistratu. —

Magistratulu cetatiannu-scaunulu Orestia in 3 Septembre 1875.

(3—3)

Edictu.

Ioanu Popic'a junioru din Sadu, de religiunea gr. orient. carele a parasitu pre legiuit'a sea sotia Ann'a Ioanu din Riulu-Sadulu de patru ani de dile si astadi nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se infatisi'a la subsemnatulu foru matrimonialu, cáci de nu se va infatisi'a in unu anu si o di, se va pertractá actiunea muierei se se va in absentia lui.

Sibiu 29 Oct. 1875.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. II alu Sibiuului.

I. Popescu,
protopresb.

(1—3)